

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಅರಣ್ಯಕಾಂಡೇ

॥ ತ್ರಯೋವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

॥ ತ್ರಯೋವಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

ಭಯಂಕರಾನುತ್ಪಾತಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾಪಿ ತಾನಚಿಂತಯಿತ್ವಾ ಖರಸ್ಯ
ರಾಕ್ಷಸಸೇನಾಯಾಶ್ಚ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯಾಶ್ರಮಸಮೀಪೇ ಗಮನಂ

ತತ್ಪ್ರಯಾತಂ ಬಲಂ ಘೋರಮಶಿವಂ ಶೋಣಿತೋದಕಂ |
ಅಭ್ಯವರ್ಷನ್ಮಹಾಘೋರಸ್ತುಮುಲೋ ಗರ್ದಭಾರುಣಃ || 3.23.1 ||

ನಿಪೇತುಸ್ತುರಗಾಸ್ತಸ್ಯ ರಥಯುಕ್ತಾ ಮಹಾಜವಾಃ |
ಸಮೇ ಪುಷ್ಪಚಿತೇ ದೇಶೇ ರಾಜಮಾರ್ಗೇ ಯದೃಚ್ಛಯಾ || 3.23.2 ||

ಶ್ಯಾಮಂ ರುಧಿರಪರ್ಯಂತಂ ಬಭೂವ ಪರಿವೇಷಣಂ |
ಅಲಾತಚಕ್ರಪ್ರತಿಮಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ದಿವಾಕರಂ || 3.23.3 ||

ತತೋ ಧ್ವಜಮುಪಾಗಮ್ಯ ಹೇಮದಂಡಂ ಸಮುಚ್ಛ್ರಿತಂ |
ಸಮಾಕ್ರಮ್ಯ ಮಹಾಕಾಯಸ್ತಸ್ಥೌ ಗೃಧ್ರಃ ಸುದಾರುಣಃ || 3.23.4 ||

ಜನಸ್ಥಾನಸಮೀಪೇ ಚ ಸಮಾಕ್ರಮ್ಯ ಖರಸ್ವನಾಃ |
ವಿಸ್ವರಾನ್ ವಿವಿಧಾನ್ ನಾದಾನ್ ಮಾಂಸಾದಾ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಃ || 3.23.5 ||

ವ್ಯಾಜಹ್ನುರಭಿದೀಪ್ತಾಯಾಂ ದಿಶಿ ವೈ ಭೈರವಸ್ವನಂ |
ಅಶಿವಂ ಯಾತುಧಾನಾನಾಂ ಶಿವಾ ಘೋರಾ ಮಹಾಸ್ವನಾಃ || 3.23.6 ||

ಪ್ರಭಿನ್ನಗಜಸಂಕಾಶಾಸ್ತೋಯಶೋಣಿತಧಾರಿಣಃ |
ಆಕಾಶಂ ತದನಾಕಾಶಂ ಚಕ್ರುಭೀಮಾಂಬುವಾಹಕಾಃ || 3.23.7 ||

ಬಭೂವ ತಿಮಿರಂ ಘೋರಮುದ್ಧತಂ ರೋಮಹರ್ಷಣಂ |
ದಿಶೋ ವಾ ಪ್ರದಿಶೋ ವಾಪಿ ಸುವ್ಯಕ್ತಂ ನ ಚಕಾಶಿರೇ || 3.23.8 ||

ಕ್ಷತಜಾರ್ದ್ರಸವರ್ಣಾಭಾ ಸಂಧ್ಯಾ ಕಾಲಂ ವಿನಾ ಬಭೌ |
ಖರಂ ಚಾಭಿಮುಖಂ ನೇದುಸ್ತದಾ ಘೋರಾ ಮೃಗಾಃ ಖಗಾಃ || 3.23.9 ||

ಕಂಕಗೋಮಾಯುಗೃಧ್ರಾಶ್ಚ ಚುಕ್ರುಶುರ್ಭಯಶಂಸಿನಃ |
ನಿತ್ಯಾಶಿವಕರಾ ಯುದ್ಧೇ ಶಿವಾ ಘೋರನಿದರ್ಶನಾಃ || 3.23.10 ||

ನೇದುರ್ಬಲಸ್ಯಾಭಿಮುಖಂ ಜ್ವಾಲೋದ್ಗಾರಿಭಿರಾನನೈಃ |
ಕಬಂಧಃ ಪರಿಘಾಭಾಸೋ ದೃಶ್ಯತೇ ಭಾಸ್ಕರಾಂತಿಕೇ || 3.23.11 ||

ಜಗ್ರಾಹ ಸೂರ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಭಾನುರಪರ್ವಣಿ ಮಹಾಗ್ರಹಃ |
ಪ್ರವಾತಿ ಮಾರುತಃ ಶೀಘ್ರಂ ನಿಷ್ಪ್ರಭೋಽಭೂದ್ ದಿವಾಕರಃ || 3.23.12 ||

ಉತ್ಪೇತುಶ್ಚ ವಿನಾ ರಾತ್ರಿಂ ತಾರಾಃ ಖದ್ಯೋತಸಪ್ರಭಾಃ |
ಸಂಲೀನಮೀನವಿಹಗಾ ನಲಿನ್ಯಃ ಶುಷ್ಕಪಂಕಜಾಃ || 3.23.13 ||

ತಸ್ಮಿನ್ ಕ್ಷಣೇ ಬಭೂವುಶ್ಚ ವಿನಾ ಪುಷ್ಪಫಲೈರ್ದುರ್ಮಾಃ |
ಉದ್ಗೂತಶ್ಚ ವಿನಾ ವಾತಂ ರೇಣುರ್ಜಲಧರಾರುಣಃ || 3.23.14 ||

ಚೇಚೇಕೂಚೇತಿ ವಾಶ್ಯಂತ್ಯೋ ಬಭೂವುಸ್ತತ್ರ ಸಾರಿಕಾಃ |
ಉಲ್ಕಾಶ್ಚಾಪಿ ಸನಿಘೋಷಾ ನಿಪೇತುಘೋರದರ್ಶನಾಃ || 3.23.15 ||

ಪ್ರಚಚಾಲ ಮಹೀ ಚಾಪಿ ಸಶೈಲವನಕಾನನಾ |
ಖರಸ್ಯ ಚ ರಥಸ್ಥಸ್ಯ ನರ್ದಮಾನಸ್ಯ ಧೀಮತಃ || 3.23.16 ||

ಪ್ರಾಕಂಪತ ಭುಜಃ ಸವ್ಯಃ ಸ್ವರಶ್ಚಾಸ್ಯಾವಸಜ್ಜತ |
ಸಾಸ್ರಾ ಸಂಪದ್ಯತೇ ದೃಷ್ಟಿಃ ಪಶ್ಯಮಾನಸ್ಯ ಸರ್ವತಃ || 3.23.17 ||

ಲಲಾಟೇ ಚ ರುಜೋ ಜಾತಾ ನ ಚ ಮೋಹಾನ್ಮೃವರ್ತತ |
ತಾನ್ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಮಹೋತ್ಪಾತಾನುಸ್ಥಿತಾನ್ ರೋಮಹರ್ಷಣಾನ್ || 3.23.18 ||

ಅಬ್ರವೀದ್ ರಾಕ್ಷಸಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಪ್ರಹಸನ್ ಸ ಖರಸ್ತದಾ |
ಮಹೋತ್ಪಾತಾನಿಮಾನ್ ಸರ್ವಾನುತ್ಥಿತಾನ್ ಘೋರದರ್ಶನಾನ್ || 3.23.19 ||

ನ ಚಿಂತಯಾಮ್ಯಹಂ ವೀರ್ಯಾದ್ ಬಲವಾನ್ ದುರ್ಬಲಾನಿವ |
ತಾರಾ ಅಪಿ ಶರೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈಃ ಪಾತಯೇಯಂ ನಭಸ್ತಲಾತ್ || 3.23.20 ||

ಮೃತ್ಯುಂ ಮರಣಧರ್ಮೇಣ ಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ಯೋಜಯಾಮ್ಯಹಂ |
ರಾಘವಂ ತಂ ಬಲೋತ್ತಿಕ್ತಂ ಭ್ರಾತರಂ ಚಾಪಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂ || 3.23.21 ||

ಅಹತ್ವಾ ಸಾಯಕೈಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣೈರ್ನೋಪಾವರ್ತಿತುಮುತ್ಸಹೇ |
ಯನ್ನಿಮಿತ್ತಂ ತು ರಾಮಸ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸ್ಯ ವಿಪರ್ಯಯಃ || 3.23.22 ||

ಸಕಾಮಾ ಭಗಿನೀ ಮೇಽಸ್ತು ಪೀತ್ವಾ ತು ರುಧಿರಂ ತಯೋಃ |
ನ ಕ್ವಚಿತ್ ಪ್ರಾಪ್ತಪೂರ್ವೋ ಮೇ ಸಂಯುಗೇಷು ಪರಾಜಯಃ || 3.23.23 ||

ಯುಷ್ಮಾಕಮೇತತ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ನಾನ್ಯತಂ ಕಥಯಾಮ್ಯಹಂ |
ದೇವರಾಜಮಪಿ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಮತ್ಪ್ರಿರಾವತಗಾಮಿನಂ || 3.23.24 ||

ವಜ್ರಹಸ್ತಂ ರಣೇ ಹನ್ಯಾಂ ಕಿಂ ಪುನಸ್ತೌ ಚ ಮಾನವೌ |
ಸಾ ತಸ್ಯ ಗರ್ಜಿತಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಕ್ಷಸಾನಾಂ ಮಹಾಚಮೂಃ || 3.23.25 ||

ಪ್ರಹರ್ಷಮತುಲಂ ಲೇಭೇ ಮೃತ್ಯುಪಾಶಾವಪಾಶಿತಾ |
ಸಮೇಯುಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಯುದ್ಧದರ್ಶನಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ || 3.23.26 ||

ಋಷಯೋ ದೇವಗಂಧರ್ವಾಃ ಸಿದ್ಧಾಶ್ಚ ಸಹ ಚಾರಣೈಃ |
ಸಮೇತ್ಯ ಚೋಚುಃ ಸಹಿತಾಸ್ತೇಽನ್ಯೋನ್ಯಂ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಣಃ || 3.23.27 ||

ಸ್ವಸ್ತಿ ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಸ್ತು ಲೋಕಾನಾಂ ಯೇ ಚ ಸಮ್ಮತಾಃ |
ಜಯತಾಂ ರಾಘವೋ ಯುದ್ಧೇ ಪೌಲಸ್ತ್ಯಾನ್ ರಜನೀಚರಾನ್ || 3.23.28 ||

ಚಕ್ರಹಸ್ತೋ ಯಥಾ ವಿಷ್ಣುಃ ಸರ್ವಾನಸುರಸತ್ತಮಾನ್ |
ಏತಚ್ಚಾನ್ಯಚ್ಚ ಬಹುಶೋ ಬ್ರುವಾಣಾಃ ಪರಮರ್ಷಯಃ || 3.23.29 ||

ಜಾತಕೌತೂಹಲಾಸ್ತತ್ರ ವಿಮಾನಸ್ಥಾಶ್ಚ ದೇವತಾಃ |
ದದೃಶುವಾಹಿನೀಂ ತೇಷಾಂ ರಾಕ್ಷಸಾನಾಂ ಗತಾಯುಷಾಂ || 3.23.30 ||

ರಥೇನ ತು ಖರೋ ವೇಗಾತ್ ಸೈನ್ಯಸ್ಯಾಗ್ರಾದ್ ವಿನಿಸೃತಃ |
ಶೈನಗಾಮೀ ಪೃಥುಗ್ರೀವೋ ಯಜ್ಞಶತ್ರುವಿಹಂಗಮಃ || 3.23.31 ||

ದುರ್ಜಯಃ ಕರವೀರಾಕ್ಷಃ ಪರುಷಃ ಕಾಲಕಾರ್ಮುಕಃ |
ಹೇಮಮಾಲೀ ಮಹಾಮಾಲೀ ಸರ್ಪಾಸ್ಥೋ ರುಧಿರಾಶನಃ || 3.23.32 ||

ದ್ವಾದಶೈತೇ ಮಹಾವೀರ್ಯಾಃ ಪ್ರತಸ್ಥೂರಭಿತಃ ಖರಂ |
ಮಹಾಕಪಾಲಃ ಸ್ಥೂಲಾಕ್ಷಃ ಪ್ರಮಾಧಸ್ತ್ರಿಶಿರಾಸ್ತಥಾ |
ಚತ್ವಾರ ಏತೇ ಸೇನಾಗ್ರೇ ದೂಷಣಂ ಪೃಷ್ಠತೋಽನ್ವಯುಃ || 3.23.33 ||

ಸಾ ಭೀಮವೇಗಾ ಸಮರಾಭಿಕಾಮಾ
ಮಹಾಬಲಾ ರಾಕ್ಷಸವೀರಸೇನಾ |
ತೌ ರಾಜಪುತ್ರೌ ಸಹಸ್ಯಾಭ್ಯುಪೇತಾ
ಮಾಲಾ ಗ್ರಹಾಣಾಮಿವ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯೌ || 3.23.34 ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಅರಣ್ಯಕಾಂಡೇ ತ್ರಯೋವಿಂಶಃ
ಸರ್ಗಃ ||